

κράτους, περιστείλας μὲν τοὺς ἐν Εὐρώπῃ βαρβάρους, ταπεινώσας δὲ τοὺς Πέρσας. Ναὶ μὲν ἢ ἐν ἔτει 600 συνομολογηθεῖσα πρὸς τοὺς Ἄβαρας εἰρήνην δὲν διήρκεσε πολὺ. Εἰς τὸ κατὰ πόδας ἔτος ὁ χαγάνος ἐπανέλαβε τὰς ἐχθροπραξίας· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 602 καὶ ἐφεξῆς, καίτοι πεσόντος τοῦ Μαυρικίου, καίτοι περιελθόντος τοῦ κράτους εἰς πολλὴν παραλυσίαν ἐπὶ τῆς ὀκταετοῦς βασιλείας τοῦ Φωκά, καίτοι τοῦ Ἡρακλείου ἔχοντας κατὰ τοὺς πρώτους ἐνιαυτοὺς πολλὰς δυσχερείας, δὲν φαίνονται γενόμεναι νέαι Ἀβάρων ἐπιδρομαί. Εἰρήνη δὲν λέγεται συνομολογηθεῖσα, ἀλλ' οὔτε πολεμικὰ γεγονότα ἀναφέρονται. Ὁ Φωκᾶς ἀνεχαίτισε τὰς ληστρικὰς τοῦ χαγάνου ἐπιδρομὰς αὐξήσας τὸν πρὸς αὐτὸν φόρον, καὶ ἴσως ὁ Ἡράκλειος ἐμιμήθη κατ' ἀρχὰς τὸ παραδείγμα του μέχρις οὗ τῷ 620 συνομολογήθησαν ἐπίσημοι συνθήκαι, περὶ ὧν θέλομεν ὀμιλήσει κατωτέρω πραγματευόμενοι τὰ κατὰ τὸν Ἡράκλειον.

Οὕτως ἱστοροῦνται οἱ πρὸς τοὺς Ἄβαρας πόλεμοι ἀπὸ τοῦ 583 μέχρι τοῦ 620 ὑπὸ τῶν ἡμετέρων χρονογράφων, ἐξ ὧν εἰς μάλιστα, ὁ Θεοφύλακτος, ἦτο σύγχρονος τῶν πραγμάτων τὰ ὅποια λεπτομερῶς περιέγραψε. Καὶ ὅμως ὁ Φαλλμεράνερ ἀξιῶ ὅτι ἐπὶ μὲν Μαυρικίου αὐτὴ ἡ Πελοπόννησος κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Ἀβαροσλαύων καὶ ἀπεσπάσθη καθ' ὅλοκληρίαν ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν διαστήματι δύο καὶ ἐπέκεινα ἑκατονταετηρίδων, ἐπὶ δὲ Φωκά συνεπληρώθη ἡ ἐξόντως τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν ὑπὸ τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν Σλαύων. Ἐκθέσωμεν ἤδη συντόμως, ἀλλ' ὅσον ἐνδέχεται ἀκριβῶς, πῶς ἐπεχείρησε νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἱστορικὴν δοξασίαν. Ἐπὶ τῆς ἐν ἔτει 584 σλαυικῆς ἐπιδρομῆς ὁ Φαλλμεράνερ βεβαίῳ ὅτι οἱ πολέμοι ἐκεῖνοι διεσπάρησαν καθ' ὅλον τὸ ἰλλυρικὸν τρίγωνον καὶ διηυθύνθησαν ἰδίως πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, βεβαίῳ δὲ τοῦτο αὐτογνωμόνως, διότι, ὡς εἶδομεν, οἱ ἡμέτεροι χρονογράφοι ὄχι μόνον δὲν διαλαμβάνουσιν ὅτι οἱ Σλαῦοι εἰσῆλθον κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ρητῶς λέγουσιν ὅτι δὲν ἐνέβαλον εἰμὴ εἰς τὴν Θράκην, ἐξωσθέντες καὶ ἐκ τῆς Θράκης αὐτῆς μετὰ τρεῖς ἐπανελημμένας ἡττας. Κατὰ δὲ τὸ 589 ἔτος ὁ Φαλλμεράνερ ὑπολαμβάνει ἀναμφισβήτητον ὅτι αὐτὴ ἡ Ἀττικὴ καὶ αὐτὴ ἡ Πελοπόννησος κατελήφθησαν καὶ ἡρημώθησαν ὑπὸ τῶν Ἀβαροσλαύων, ἐπαγόμενος ὡς πρὸς τοῦτο μαρτυρίας τινὰς καὶ ἐρμηνείας ἀσθενεστάτας μὲν, τὰς ὁποίας ὅμως ἀνάγκη νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα καὶ νὰ ἐκτιμήσωμεν κατὰ τὴν χρονολογικὴν αὐτῶν τάξιν.

Ὁ Εὐάγριος, τοῦ ὁποίου ἐμνημονεύσαμεν καὶ ἄλλοτε, καὶ ὅστις ἔγραψε περὶ τὰ τέλη τῆς ἔκτης ἑκατονταετηρίδος ἱστορίας ἐκκλησιαστικῆς τόμους ἕξ, ὀμιλήσας ἐν τῷ ἕκτῳ τόμῳ περὶ γεγονότων ἐν Ἀσίᾳ μὲν συμβάντων, ἀναγομένων δὲ εἰς τὸ ἔτος 589, ἐπιφέρει ὅτι «τούτων ὧδε χωρῶν οἱ Ἄβαρας δις μέχρι τοῦ καλουμένου μακροῦ τείχους διελάσαντες Σιγγιδόνα, Ἀγχιάλόν τε καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν καὶ ἑτέρας πόλεις καὶ φρούρια ἐξεπολιόρκησαν καὶ ἠνδραποδίσαντο, ἀπολλύντες ἅπαντα καὶ πυρπολοῦντες, τῶν πολλῶν στρατευμάτων κατὰ τὴν ἐφάν ἐνδιατριβόντων». Ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ μαρτυρία αὕτη φαίνεται ἐνισχύουσα κατὰ τι τὴν ἀξίωσιν τοῦ Φαλλμεράνερ· ἀλλ' ἕτερος Γερμανός, ὁ Ζιγκάιζεν, ἐξετάσας αὐτὴν ἐπιμελῶς, ἀνέδειξεν ὅλως ἀνυπόστατον. Ἡθέλομεν, λέγει, ἀπατηθῆ μεγάλας, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς μαρτυρίας ταύτης παρεδεχόμεθα ὅτι τρώντι κατὰ τὸ ἔτος 589 οἱ Ἄβαρας εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἑλλάδα πυρπολοῦντες ἅπαντα καὶ ἀπολλύντες. Καὶ πρῶτον εἶναι πρόδηλον ὅτι δὲν διαλαμβάνει τὸ χωρίον τοῦτο περὶ ἰδίως καὶ εἰς ὄρισμένον ἔτος ἀναγομένης εἰσβολῆς τῶν Ἀβάρων, ἀλλ' ὅτι ὁ ἱστοριογράφος ἠθέλησε νὰ ἀναφέρῃ ἐν αὐτῷ γενικῶς καὶ ἐν παρόδῳ ὅσα εἰς τὸ εὐρωπαϊκόν